

Sygn. akt I PK 101/16

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa W. P.
przeciwko Instytutowi M. w G.
o rentę wyrównawczą,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 stycznia 2017 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach
z dnia 11 czerwca 2015 r., sygn. akt VIII Pa 115/14,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 1800 zł
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód W. P. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 11 czerwca 2015 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 444 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez błędną wykładnię skutkującą nieuzasadnionym przyjęciem, że po stronie powoda nie zostały spełnione wszystkie przesłanki niezbędne do otrzymania renty wyrównawczej; a także naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, w szczególności przepisu art. 233 § 1 k.p.c., przez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, skutkującą

nieuzasadnionym przyjęciem, że przy ustaleniu czy powód poniósł szkodę w dochodach, należy porównać wysokość potencjalnej emerytury ze świadczeniami faktycznie otrzymywanymi przez powoda od 1 sierpnia 2009 r., czyli z faktyczną emeryturą i rentą z tytułu niezdolności do pracy (świadczenia zbiegowe), podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego materiału prowadzić powinna do ustalenia, że wysokość potencjalnej emerytury powinna zostać ustalona w oparciu także o dochody otrzymywane przez powoda po wypadku (renta, działalność gospodarcza), które nie były objęte obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ „w niniejszej sprawie niewątpliwie występuje istotne zagadnienie prawne opisane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. w postaci potrzeby rozstrzygnięcia czy do ustalenia podstawy emerytury potencjalnej, którą powód otrzymywałby, gdyby nie uległ wypadkowi można przyjąć dochody otrzymywane przez powoda (renta, działalność gospodarcza), które nie były objęte obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym”, a także skarga jest oczywiście uzasadniona.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany Instytut M. w G. wniósł o jej nieprzyjęcie do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Gdy idzie o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., to trzeba wskazać,

że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego oraz doktryny istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno zatem przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie – wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Z przedstawionego przez wnoszącego skargę istotnego zagadnienia prawnego musi jednak wynikać, jaki jest konkretny problem prawny, na czym polegają istotne wątpliwości (na przykład interpretacyjne). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883).

Wymagań tych skarżący nie spełnił dlatego, że nie przedstawił skonkretyzowanego problemu prawnego o charakterze generalnym i abstrakcyjnym, którym mógłby zająć się Sąd Najwyższy, ale jedynie powielił zarzut skargi kasacyjnej, nadając mu formę zdania pytającego.

Odnosząc się natomiast do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art.

398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Przy czym podkreślić należy, że w judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

W tym kontekście zauważyć należy, że wywody dotyczące tej kwestii nie są klarowne, a odwołanie się w skardze kasacyjnej do wyliczeń podanych w apelacji powoda pokazuje, że wskazywana kwota szkody w ujęciu miesięcznym to różnica między częścią składkową emerytury rzeczywiście wypłacanej (1.264,55 zł) a częścią składkową emerytury potencjalnej (1.665,86 zł). Renta z tytułu utraty zdolności do pracy powinna rekompensować poszkodowanemu uszczerbek, który skutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia powstał w jego dochodach i jest on

równy różnicy między hipotetycznymi dochodami (w tym hipotetyczną emeryturą), które osiągałby, gdyby nie doszło do zdarzenia wywołującego szkodę, a dochodami, które uzyskuje, będąc poszkodowanym, uwzględniając także świadczenia otrzymywane z tytułu ubezpieczenia społecznego. Zatem szkoda powoda to różnica między potencjalną (hipotetyczną) emeryturą a sumą emerytury i renty wypadkowej (wypłacanych w zbiegu). Tę ostatnią wielkość powód bezzasadnie pomija w swoich wyliczeniach, a przecież oczywiste jest, że gdyby nie wypadek przy pracy to, z jednej strony - stosownie do założeń przyjętych przy konstruowaniu zarzutu naruszenia art. 444 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. - część składkowa emerytury potencjalnej byłaby wyższa o kwotę 401,31 zł, ale z drugiej strony, powód nie miałby prawa do renty wypadkowej pobieranej w zbiegu z emeryturą.

Dopiero zatem, gdyby powód wykazał różnicę na swoją niekorzyść między kwotą rzeczywiście otrzymywanych świadczeń z ubezpieczeń społecznych (półtora świadczenia) a potencjalną emeryturą (obliczoną zgodnie z założeniami powoda), można by rozważać spełnienie przesłanki oczywistej zasadności skargi.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto po myśli art. 98 k.p.c. w związku § 2 pkt 5 w związku z § 9 ust. 1 pkt 2 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) – w brzmieniu obowiązującym do 26 października 2016 r.